

Öppen retur

161122

Svårt sjuka patienter med cancer (risk för neutropeni, palliativ vård mm) ska endast i undantagsfall hänvisas att söka vård på akutmottagning. I de fall läkaren bedömer att patienten vid försämring i hemmet ska kunna skrivas in direkt på vårdavdelning utan att först söka på akutmottagningen, bör en skriftlig överenskommelse om detta göras. I VGR och Halland används vanligen beteckningen "Öppen Retur". Rutinerna måste vara tydliga och ska fastställas av verksamhetschef.

Vid utskrivning till bostaden är det ibland svårt att avgöra om sjukdomsförloppet framgent kommer att innebära behov av ineliggande sjukhusvård. Sedan lång tid har i hela landet enstaka patienter lovats direkt intagning på vårdavdelning utan att de behövt passera akutmottagningen. Det har inneburit en stor trygghet för patienten och de närstående. För att löftet om återintagning ska infrias och vara medicinskt säkert är det lämpligt att formalisera överenskommelsen med en blankett som patienten får med sig hem och som kan visas för ambulanspersonal med flera. Exempel:

Öppen Retur

Per Friskman är utskriven från avdelning 12, Storstads sjukhus med Öppen Retur. Det innebär att du som patient när som helst när du vistas hemma, kan söka akut på vårdavdelningen utan att först söka på sjukhusets akutmottagning. Orsaken kan vara försämring i hälsotillståndet eller problem av annat slag. Avdelningen håller inte en sängplats i beredskap utan löser den frågan när behovet inträder.

Du eller en närstående ska ringa till avdelningen före resan in till sjukhuset. Sjuksköterskan kan då ge råd som eventuellt gör det möjligt att stanna kvar hemma. Sjukhusvistelsen blir i övrigt precis som vanlig sjukhusvård, och målet är att du ska kunna skrivas ut igen så snart det är möjligt.

Telefonnummer direkt till avdelningen: 031-456789

160412, Anders Borg, specialistläkare

Öppen Retur har med gott resultat provats på många sjukhus under flera år. I Norge är systemet utvärderat och av en artikel i norska läkartidningen framgår att patienterna är nöjda och att man med sannolikhet "sparar" vård dygn i slutenvård – helt enkelt genom att patienten vågar stanna hemma om han har Öppen Retur.

Det är alltid läkaren på utskrivande vårdavdelning som tar ställning till när Öppen Retur ska tillämpas och när överenskommelsen ska avslutas. Vårdteamen på sjukhus och i primärvården informeras i samband med utskrivning. En blankett (se ovan) med viktiga data lämnas till patienten och ett exemplar till en pärm/lista på avdelningen där "Öppenreturpatienter" finns dokumenterade. Denna pärm/lista behöver kontrolleras regelbundet så att uppgifterna där är aktuella. Det är också viktigt att inte ha fler patienter aktuella än vad man rimligen kan klara av med bibehållen kvalitet. I patientens journal ska uppgift om Öppen Retur dokumenteras på ett sätt som är enhetligt inom sjukhuset.

Patienter kan acceptera att nekas inläggning om det råder intagningsstopp på grund av maginfektion eller strejk ("force majeure"). Om avdelningen däremot är fullbelagd, bör någon av de andra ineliggande patienterna, efter prioritering, i första hand flyttas. "Öppen Retur i mån av plats" är en beteckning som inte ska användas. Risk finns att begreppet Öppen Retur annars blir oklart och att tryggheten undergrävs. Öppen Retur till vårdenhet där patienten tidigare inte vårdats är inte bra ur säkerhets- och trygghetssynpunkt.

När patienten kommer till avdelningen enligt överenskommelsen "Öppen Retur" ska hon/han skrivas in på sedvanligt sätt. Sjuksköterskan informerar tjänstgörande avdelningsläkare eller, utanför ordinarie arbetstid, jourhavande läkare, som undersöker och skriver in patienten. Hur snabbt detta ska ske får avgöras från fall till fall på samma sätt som gäller övriga ineliggande patienter som behöver läkarbedömning.

Öppen Retur reglerar inläggning på sjukhuset från bostaden. De patienter som vistas på boendenhet inom kommunen ska alltid hänvisas att i första hand kontakta kommunens sjuksköterska, som i förekommande fall samråder med läkare i primärvården. Syftet med detta förfarande är att undvika transport till sjukhus för patienter som kan erhålla rätt vård inom kommunal hälso- och sjukvård.

Inför sommarstängningar och liknande måste pärmen/motsvarande med "Öppenreturpatienter" uppdateras och patienterna informeras om vart man ska vända sig när avdelningen är stängd.

Öppen Retur är en hjälp för svårt sjuka patienter och deras vårdavdelningar. Förfarandet gäller oftast patienter i livets slutskede men är även aktuellt i andra fall, t ex ökad infektionskänslighet. Ingen klinik behöver introducera systemet och alla enheter kan själva avgöra hur många patienter man kan lova Öppen Retur.

Referenser:

Fridolfsson, Agneta (Högskolan Väst, Institutionen för omvårdnad (HTU)) Öppen retur: en studie om hur patienter inom palliativ vård utnyttjar löftet om inläggning på sjukhus
Laddas ner på:

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hv:diva-1011>